

Ako Srbija u nekom trenutku bude morala da pređe na proizvodnju zelene energije, termoelektrane (TE) ne treba gasiti već ih treba konzervirati, kao što je to uradila Nemačka, rekao je pomoćnik direktora u Sektoru za strategiju Elektroprivrede Srbije (EPS) Milan Jakovljević za portal Energija Balkana.

On je rekao da je potrebno oko 300 miliona evra da se zaokruži investicioni ciklus u površinske kopove uglja i da je taj novac bio isplaniran u strategiji razvoja, ali nije obezbeđen, a da jeste sada ne bi bilo problema u proizvodnji struje.

Srbija, prema njegovim rečima, ne sme i ne treba da se odrekne svog uglja u proizvodnji struje, bez obzira na obaveze koje joj nameće Evropska unija.

„Ne treba da razmišljamo o zatvaranju ili gašenju svojih termokapaciteta. To nije uradila ni Nemačka, ona je svoje termokapacitete konzervirala i sada ih, u ovim kriznim situacijama, ponovo aktivirala. A ugalj kupuju. Ukoliko već moramo da poštujemo evropske standarde i mi u nekom trenutku treba da konzerviramo svoje termokapacitete”, rekao je Jakovljević. Nemačka je, prema njegovim rečima, obustavila proizvodnju kamenog uglja pre pet godina, ali su njene TE na ugalj nastavile da rade kada je kriza počela iako imaju problem sa dopremanjem uglja zbog niskog vodostaja, zbog čega je transport podigao cenu tog energenta, pa i cenu struje.

„Ponovno korišćenje uglja je među moje kolege vratilo optimizam. U EPS-u smo morali da odložimo remont na kopu Zapadno polje, jer nismo mogli da kupimo određene količine struje ni po kojoj ceni. Nama je na tržištu cena bila između 400 i 500 evra za megavat-sat. A na to je trebalo platiti još 85 do 86 evra po toni za emisiju ugljen dioksida”, rekao je Jakovljević. Dodao je da su ugalj, kameni, mrki i lignit, mnogi u svetu otpisali kao energent iako od njega zavisi energetska bilansa planete, a uradili su to pravdajući svoje opredeljenje željom da doprinesu sprečavanju klimatskih promena, međutim, pokazalo se da je “računica bila tendenciozna”.

Aktuelna svetska energetika kriza pokazala je, kako je rekao, sve manjkavosti isforsiranog prelaska na obnovljive izvore energije.

Ovogodišnja suša, koja je umnogome umanjila proizvodnju električne energije iz hidropotencijala, kako je rekao, “raširila je krila” onima koji svoje energetske bilanse zasnivaju na uglju. U to se, rekao je, umešala i politika, odustajanjem članica EU, pogotovo zapadnoevropskih bogatih zemalja, od uvoza ruskog uglja kako bi kaznili Rusiju zbog intervencije u Ukrajini što je dodatno iskomplikovalo globalno tržište uglja, čija je cena, premašivala 400 evra po toni, a sada je 300 evra.

„Ovaj energent je uzdanica za sve koji žele da prevaziđu moguće restrikcije u snabdevanju električnom ili toplotnom energijom naredne zime”, rekao je Jakovljević.

Dodao je da je povoljnije uvoziti ugalj nego struju i da je sada pitanje koliko će država i poslovodstvo EPS-a biti uspešni u “ovom balansiraju”.

Na pitanje kako objašnjava to što se pored Nemačke mnoge druge zemlje vraćaju uglju -

Poljska, Grčka, Španija... i što mnoge zemlje koje zagovaraju zelenu energija, ipak, nisu sasvim ugasile termokapacitete, Jakovljević je rekao da je "to put kojim treba i Srbija da ide".

„Da bismo imali totalnu energetska bezbednost, pored zaliha nafte i gasa, nemoguće je isključiti uglj koji se u ovim kriznim situacijama pokazao kao najsigurniji energent. Zalihe uglja koje je imao EPS pre ratnih sukoba na prostoru bivše Jugoslavije su obezbedile da je nekoliko godina bilo dovoljno uglja za sopstvenu proizvodnju struje. Srbija je tokom devedesetih imala restrikcije, ali nije bila energetska ugrožena, zahvaljujući svom uglju”, rekao je Jakovljević.

Istakao je da ne očekuje restrikcije struje u Srbiji, a da je problem s rudarstvom što mora da se planira, najmanje pet do šest godina unapred.

Posle poplave 2014. godine, prema njegovim rečima, trebalo je da se nabavi nova oprema ili podigne kvalitet održavanja stare, neke i po 50 godina, ali da to nije urađeno. U projektnoj dokumentaciji je, kako je rekao, bilo predviđeno da se kupi određeni broj moćnih bagera za polje C, za Radljevo, po jedan veliki i mali bager. Da je taj novac izdvojen, to bi, prema njegovim rečima, dosta značilo, ali da je sada dosta toga urađeno.

„Od početka godine primili smo mlađu radnu snagu, koja nam je nedostajala. Uložili smo novac u nabavku rezervnih delova. Problem je, međutim, što je od 2014, zaključno s 2022. godinom zaostatak u otkrivenju uglja oko 70 miliona kubika. Da nije toga sada bi imali dovoljno uglja i izvezili struju”, rekao je Jakovljević.

Dogovoren je, kako je rekao, uvoz uglja iz Bugarske, ali je otežan transport zbog niskog vodostaja na Dunavu.

Prema njegovim rečima, nije problem kupiti uglj u okruženju, problem je uvoziti struju koja košta 400 i 500 evra po megavat-satu, što je neuporedivo skuplje od uglja. “Cena električne energije iz uglja je 120 do 150 evra po MWh. To je daleko jeftinije od one cene po kojoj se struja prodaje na berzi”, rekao je Jakovljević.

Dodao je da je uvezeno 240.000 tona uglja ali da je to malo jer Termoelektrana “Nikola Tesla” (TENT) dnevno troši 75.000 tona, što znači da su prve količine kupljenog uglja dovoljne su samo za tri dana i da je u planu da se uveze oko dva miliona tona uglja do kraja godine.

Važno je, prema njegovim rečima, da se zna da je nemoguće mešati kameni uglj s lignitom i da blokovi u TE napravljeni za preradu lignita.

Na pitanje kada će EPS biti u situaciji da sam proizvodi dovoljno struje za domaću potrošnju Jakovljević kaže da je na to pitanje “teško odgovoriti, ali da se čini sve da to bude što pre”.

„Trenutne količine otkrivenog uglja su na četiri kopa. Na kopu ‘Tamnava -Zapadno polje’ je stalni pad kvaliteta, jer su zalihe uglja na tom polju pri kraju. Bila je ideja da se otvori, susedno polje G, da bi se mešao i ujednačavao kvalitet, ali je taj kop mali i na njemu ima uglja za kopanje još dve godine”, rekao je Jakovljević.

Dodao je da se očekuje otvaranje kopa Radljevo, da bi se obezbedila stabilna proizvodnja uglja, a da su najveći problemi u zoni Vreoca gde više nema uglja. "Sa polja E je trebalo da imamo dovoljno uglja, a trebalo bi i da se intenziviraju radovi na otkrivci u Kolubari...", rekao je Jakovljević.

Za otkopavanje uglja, prema njegovim rečima treba obezbediti velike investicije jer su mašine skupe. "Cena tog uglja je između 13 i 14 evra po toni. Zahvaljujući tako jeftinom uglju možemo da proizvodimo struju po nižoj ceni. Kada se proizvede struja iz vode, onda je ona još jeftinija. Da sada možemo da obezbedimo oko 300 miliona evra zaokružili bi investicioni ciklus", rekao je Jakovljević.

Dodao je da ukoliko bi se skinula jalovina dostupno bi bilo 10 do 15 miliona tona uglja, a da će bez toga ova zima biti vrlo teška, pa se struja mora štedeti.

Veliki bageri i mašine na kopovima koji su stari, kako je rekao, troše mnogo više struje od nove opreme, pa bi se njenom zamenom uštedela i struja.

„Srbija ne može bez uglja. Još dugo godina ćemo koristiti ugalj za proizvodnju struje. Postoje i tehnologije za proizvodnju čistog uglja, , možda će neki od tih projekata ponovo da zažive. Energetska stabilnost treba da bude na prvom mestu, a na drugom ekološki standardi. Sve te zemlje koje danas zagovaraju zelenu energiju su se, pre mnogo godina obogatile na uglju, pa se tek onda prešle na obnovljive izvore energije. Takvo vreme treba i Srbiji", ocenio je Jakovljević, prenosi Insajder.